

”Kristian Rasmussens Gård”

Bredgade 124, Bolmerod, 5485 Skamby

Fredningsforslaget omfatter: gårdanlægget fra 1924 bestående af fritliggende stuehus og de tre sammenbyggede avlslænger med vinkelbygget udløberfløj mod vest samt haveanlægget.

Forslagsstiller: Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur

Indholdsfortegnelse:

Begrundelse for forslaget

Baggrunden for forslaget

Beskrivelse

Oprindelighed og ændringer

Bygningshistorie
Vedligeholdelsestilstand
Planforhold
Kommuneatlas
Identifikation
Redegørelse for fredning af landbygninger opført i Bedre Byggeskik
Fotos

Begrundelse for fredningsforslaget:

Gårdanlægget fra 1924 er et enestående velbevaret og velproportioneret eksempel på en udflyttergård opført i Bedre Byggeskik-stil. Også indvendigt fremstår bygningsanlægget i alt væsentligt uforandret siden opførelsen.

Det oprindelige haveanlæg er ligeledes i det væsentlige intakt og typisk for en landbohave fra tiden umiddelbart efter år 1900, og set som en helhed fremstår gården som en "arketypisk" Bedre Byggeskiksgård fra andelstiden.

Siden iværksættelsen af den nu indstillede temagennemgang af landbrugsbygninger fra perioden 1850 til 1940 har en række gårdanlæg og husmandssteder været forelagt Det Særlige Bygningssyn. Imidlertid er der for hele Jylland og Fyn kun lykkedes at få fredet i alt to ejendomme i Bedre Byggeskik i denne forbindelse. Begge disse er husmandssteder og i øvrigt relativt atypiske.

Der er på landsplan ikke fredet én eneste gård opført i Bedre Byggeskik!

Baggrund for forslaget:

Ejendommen er p.t. et dødsbo. Den tidligere ejer, Kristian Rasmussen, var ugift og barnløs. Ejendommen skal nu sælges, og jorden er erhvervet af ejeren af nabogården, Bredgade 130, som er et aktivt landbrug, der "samler jord". Arvingerne (der repræsenteres af Marie Hansen) har stor veneration for ejendommen og ønsker at de eksisterende bygninger bevares og vedligeholdes i videst mulig udstrækning. Fredningsforslaget fremsendes med ejernes accept, men disse ønsker dog selv at stå frit, da et ejerskifte forventes i løbet af nogle måneder.

Beskrivelse:

Gården er beliggende langs vejen mellem Skamby og Bolmerod med åbne marker på alle sider. I sit udgangspunkt er gården firelænget, og dermed typisk for de fynske gårde i

Bedre Byggeskik. De nye planløsninger med trelængede gårde eller "T-form" slog aldrig rigtigt igennem på Fyn i Bedre Byggeskiks-perioden.

Stuehuset, som er beliggende mod syd, er opført i blank rødstensmur på et støbt fundament med kælder i den vestlige ende. Det halvvalmede tag er beklædt med blåglaserede (oprindelige) tegl og med begge oprindelige skorstenspiber i behold. Huset er symmetrisk omkring midteraksen og har mod haven en midtstillet trefags frontkvist og mod gården over hoveddøren en lav frontespice med et ovalt vindue. Den daglige indgang findes i vestgavlen. Mod såvel have- som gårdside er der fire trefagsvinduer som i den øverste tredjedel i hvert fag er opdelt med fire ruder i bueglas. Under kvistpartiet mod haven er vinduerne tofags og mod gården etfags. I gavlene og i kvisten mod haven er vinduerne tofags. Kvistvinduerne er i mindre format end stueplanet, som det sømmer sig for Bedre Byggeskik. Der er markante, lige stik over alle døre og vinduer. I havesidens midte er der gennem havestuen udgang til en terrasse med støbte balustre m.v. Den tofløjede havedør og den ligeledes tofløjede hoveddør mod gården er begge originale og tidstypiske. Det velproportionerede og stilsikre stuehus er en fremragende repræsentant for Bedre Byggeskik med et overvejende nyklassicistisk præg, om end kvaderlisénerne og det ovale kvistvindue i kvisten mod gårdsiden kunne pege i retning af nybarok.

Indvendigt er den oprindelige rumdisponering opretholdt, idet der dog er etableret et lille toilet i forbindelse med bagindgangen i vestenden, hvor der er trappe til både kælder og loftsetage. Mod gårdspladsen regnet fra vest indeholder stuehuset: folkestue, køkken, spisekammer, entré med trappe til loftsetagen samt en stue. Mod haven regnet fra øst den fine stue, havestuen med udgang til terrassen og soveværelse i vestenden. På loftet i kvistpartiet er der værelser, og i kælderen er der fyrrum, badeværelse og vaskekælder m.v.

Med undtagelse af en enkelt dør i "køkkenregionen" er alle døre originale tidstypiske, hvidmalede fyldingsdøre. I havestuen er dørene ådrede. Gulvene er de oprindelige, hvorimod de fleste af lofterne i nyere tid er beklædt med gipsplader.

Østlængen er opført i blank gulstensmur som de øvrige driftsbygninger og det halvvalmede tag er beklædt med tegl. Mod gårdsiden er der en gavlkvist med luge. Over de rødbrunmalede døre, porte og støbejernsvinduer er der fladbuede stik. Mod vejsiden er vinduerne torammede trævinduer med kitfals og tre ruder i hver ramme.

I østgavlen findes karlekammeret, hvorefter følger garage, værksted og vognport m.v. Der synes ikke at være foretaget ændringer i rumdisponeringen.

Nordlængen har port i gavlen, midt på gårdfacaden og tilsvarende i længens bagside. Længens døre og porte er rødbrune og har murede buestik. Længen rummer lo og lade med køregang, kornsilo slydeloft til opsætning af kornneg. Tærskværk og kværn findes stadig. Ingen ændringer i rumopdelingen.

Vestlængen opført i samme stil og af samme materialer. Tagkvist med luge placeret overfor den tilsvarende i østlængen. I gavlen er bryggers med bevaret gruekedel. Herefter kommer hestestald, mælkerum, rum til roeskærer m.v. samt kostald. I denne del af længen er udstøbte loftshvælv. Alt staldinventar er bevaret

Midt på længen er der tilbygget en svinestald (som i dag anvendes som hønsehus). Staldinventaret er intakt med båse, krybber og fodergange. Gulv er støbt, og der er træloft. I den vestlige ende og vinkelret på svinestalden er hønsehuset placeret i en lidt lavere bygning med lav taghældning og spidsgavl. Vinduerne er relativt store og firkantede.

Møddingstedet er placeret bag svinestald og kostald, og bag ladelængen er etableret en plansilo til ensilage.

Haven: Haven er omgivet af en klippet tjørnehæk. Midt for stuehuset og i akse med portene i laden, stuehusets hoveddør og havedør er plantet et moreltræ, og i fortsættelse af denne akse står flagstangen. Der er plantet fire takstræer (et af takstræerne er senere erstattet) i hjørnerne af det kvadrat, hvor moreltræet er placeret, der hvor diagonalerne

skærer hinanden. Parallelt med hækken i den vestlige ende findes en nøddegang, og bag denne frugthaven med gamle frugttræer og buske og yderst mod vest et bælte af løvtræer. I den østlige del af haven findes bl.a. et valnøddetræ og ægte kastanie og ud for østgavlen en blodbøg. Langs indkørslen er der hestekastanier. Havens beplantning og indretning er i alt væsentligt uændret.

Oprindelig og ændringer:

I stuehuset synes etableringen af toilettet og gipspladelofterne at være de eneste ændringer. Tagene på nordlængen (laden) og østlængen led hårdt under orkanen i 1999, og halvdelen af tagene på disse længer blev efterfølgende omlagt med nye teglsten af en anden type. På kvisten i østlængen er opsat et lysstofrør som belysning på gårdspladsen. Bortset herfra står anlægget oprindeligt!

Bygningshistorie:

Indtil 1923 lå gården i landsbyen Bolmerod, men nedbrændte under en lynbrand, hvor også nabogården nedbrændte. Begge disse gårde blev i 1924 udflyttet, og ligger i dag som nabogårde (Bredegade 124 og 130).

Gårdene menes opført af den samme bygmester, hvis navn det ikke har været muligt at finde frem til.

Vedligeholdelsestilstand:

Bygningerne forekommer generelt at være i meget fin stand. Funderingen synes stabil, murværk og tagværk generelt ligeledes i fin stand. Tagene er gode og tætte. Dog synes en omlægning af ladens tag mod gårdsiden inden for en kortere årrække at trænge sig på, ligesom hønehusets tag nok heller ikke er i allerbedste stand.

Planforhold:

Ligger i landzone og er ikke omfattet af en bevarende lokalplan.

Kommuneatlas:

Der er ikke udarbejdet kommuneatlas for Sønder sø Kommune.

Identifikation:

Adresse: Bredgade 124, Bolmerod, 5485 Skamby
Ejendomsnummer: 00533-4
Matr. nr.: 7 a Bolmerod By, Skamby sogn
Amt: Fyns Amt
Kommune: Sønderød
Ejerforhold: Boet efter Kristian Rasmussen
Kontaktperson: Marie Hansen tlf.: 66 18 66 18

Redegørelser for fredning af landbygninger I Bedre Byggeskik:

Temagennemgangen af gårde og husmandssteder opført i perioden 1850 til 1940 er foretaget f.s.v. angår Jylland og Fyn med øer. Den er oplyst indstillet nu, og vil således ikke komme til at omfatte Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm.

F.s.v. angår Jylland er gennemgangen ikke fuldkommen, og specielt i Ribe Amt ligger nogle gårde i Bedre Byggeskik, som forekommer at kunne være seriøse fredningsemner.

F.s.v. angår Fyns Amt: "Finkæmningen" er fortsat efter temagennemgangens afslutning, og den har ført til nærværende fredningsforslag. Det forekommer meget usandsynligt, at der kan dukke flere op!

Fortegnelse over allerede fredede gårde og husmandssteder i Bedre Byggeskik pr. d.d.:

Jylland:

Skovbøllingvej 35, Christiansfeld (husmandssted) Fredet i forb. m. temagennemgang
Dorf Møllegård, Dronninglund (møllegård) **NB!** Kun stuehuset i Bedre Byggeskik
Gerding Præstegård, Skørping (præstegård) **NB!** Kun stuehuset i Bedre Byggeskik

Fyn:

Kerte Præstegård, Årup (præstegård)
Måle Bygade 23, Kerteminde (husmandssted)

NB! Kun stuehuset i Bedre Byggeskik
Fredet i forb.m. temagennemgang

Sjælland:

Snedinge Møllevej 5, Skælskør (gård)

Fortegnelse over gårde og husmandssteder **indstillet** til fredning af KUAS med **afvist** af Det Særlige Bygningssyn:

Fyn:

Balkebjerg, Tommerup (gård)

Findingevej 12, Ringe (gård)

Fortegnelse over gårde og husmandssteder, hvor KUAS har forelagt - eller har været indstillet på at forelægge et - fredningsforslag for Det Særlige Bygningssyn, men hvor ejerne har modsat sig en fredning:

Jylland:

Lille Lykkesholm, Grenå (gård)

Fyn:

Plouggaard, Fåborg (gård)

Lille Billesbølle, Ejby (gård)

Illumgaard, Fåborg (gård)

Dærupvej 65, Glamsbjerg (gård)

Konklusion: Der er på landsplan d.d. kun fredet 6 gårde i Bedre Byggeskik (husmandssteder, præstegårde og møllegårde medregnet)